

Ecologisch onderzoek

Melkveebedrijf te Raa

Brinkweg 2 in Eibergen

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Ecologisch onderzoek

Melkveebedrijf te Raa - Brinkweg 2 in Eibergen

Beknopt overzicht van de inventarisatiegegevens in het kader van de
Wet Natuurbescherming

‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Melkveebedrijf te Raa
Brinkweg 2
7152 AW EIBERGEN

Uitgevoerd door:

Ecologisch Adviesbureau
Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Onderzoeksgroepen: Quicksan (algemeen) en nader onderzoek naar vogels.

Onderzoeksmethodiek: Auditieve en visuele inspectie.

Auteur: B. Voerman

Collegiale toetsing: Kees Weiland

Veldwerk: A. Jissink, F. Kouters en B. Voerman

Datum: juni 2022

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: achterzijde van de oorspronkelijke boerderij.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie.

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.1.1 Quickscan natuuronderzoek	5
2.1.2 Aanvullende ecologische onderzoeken	5
2.2 Volledigheid inventarisatie	6
2.3 Gebiedsbeschrijving	7
2.4 Geplande werkzaamheden	7
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	8
3.1 Flora	9
3.2 (Broed)vogels	9
3.2.1 Aanvullend vogelonderzoek	10
3.3 Herpetofauna en vissen	10
3.4 Zoogdieren	10
3.4.1 Grondgebonden zoogdieren	10
3.4.2 Vleermuizen	11
3.5 Ongewervelden	11
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Effecten	12
4.2.1 Flora	12
4.2.2 (Broed)vogels	12
4.2.3 Herpetofauna en vissen	13
4.2.4 Grondgebonden zoogdieren	13
4.2.5 Vleermuizen	14
4.2.6 Ongewervelden	14
5. CONCLUSIE	14
LITERATUUR	16
BIJLAGEN	16
BIJLAGE 1: GEBIEDSIMPRESSIE	17
BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	19

1. AANLEIDING EN DOEL

Melkveebedrijf te Raa is voornemens in het kader van de Rood-voor-Rood regeling de bedrijfsgebouwen te slopen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor de bouw van enkele nieuwe woningen. Het bedrijf is gelegen aan de Brinkweg 2 in Eibergen.

Door de voorgenomen sloop is het van belang inzichtelijk te hebben of beschermde soorten van het plangebied gebruik maken en welke functie het plangebied voor betreffende soorten heeft.

Het slopen van gebouwen en herinrichten van het plangebied, kan effecten hebben op aanwezige beschermde soorten. Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een ecologisch onderzoek om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Tijdens het quickscan natuuronderzoek is ingeschat dat van vogels (huismussen en steenuil) te weinig gedetailleerde en recente verspreidingsgegevens voorhanden waren waardoor nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk werd geacht.

Om de functie van het gebied voor vogels in kaart te kunnen brengen, is ecologisch onderzoek uitgevoerd in de periode april - september. Hierbij zijn verspreid over het zomerhalfjaar verschillende inventarisaties uitgevoerd door deskundigen op het gebied van deze soortgroepen.

Tijdens het aanvullende ecologisch onderzoek in 2022, is als doel gesteld de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Welke soorten maken gebruik van de locatie;
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten;
- Wordt bij de uitvoer van de ingrepen de Wet Natuurbescherming overtreden.

Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van zowel het quickscan onderzoek als het aanvullende onderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

In 2022 is een natuuronderzoek uitgevoerd in het plangebied Brinkweg 2 zoals weergegeven in figuur 1. Dit onderzoek bestond uit een quickscan natuuronderzoek en aanvullend onderzoek voor het in kaart brengen van huismussen en steenuil binnen het plangebied. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in onderstaande paragraaf nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van deze soorten (zie Tabel 1). Gezien de grootte van het plangebied en de onderzoeksinspanning en -methodiek, wordt verwacht dat er geen essentiële functies zijn gemist.

2.1 Onderzoeksmethodiek

2.1.1 Quickscan natuuronderzoek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is gestart in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingsstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen voor de locatie geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten. Voor het literatuuronderzoek is in hoofdzaak gebruik gemaakt van de NDFF. Hierbij zijn waarnemingen uit de periode 2011-2021 gebruikt, tenzij anders vermeld.

2.1.2 Aanvullende ecologische onderzoeken

Vogels - huismussen en steenuil

Voor deze soorten is gericht onderzoek uitgevoerd naar nestlocaties. Het onderzoek is uitgevoerd middels een visuele en auditieve inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van verrekijker, spiegeltje en endoscoop.

Voor huismussen is gezocht naar territoriale mannetjes of nestindicerend gedrag zoals slepen met nestmateriaal, voervluchten of jonge vogels in directe relatie tot de gebouwen.

Voor steenuil is zowel visueel als auditief onderzoek uitgevoerd en is overleg geweest met een deskundige van vogelwerkgroep Berkelland - Dhr. H. Lammers.

In het onderzoek is beoordeeld of vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn en welke consequenties de werkzaamheden hebben op de feitelijke locaties en het duurzaam voortbestaan van de lokale populatie en individuen.

Voor de onderzochte vogelsoorten geldt een uitgebreide toetsing indien broedlocaties worden aangetast. Deze toetsing wordt gehanteerd bij aanvragen voor ontheffingen of omgevingsvergunningen. Door het uitgevoerde onderzoek kunnen de volgende vragen beantwoord worden.

Beoordelingskader:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats en rust- en / of verblijfplaats aangetast door de voorgenomen activiteiten?
- Is er een wettelijk belang? Eén van de volgende belangen moet gelden:
 - bescherming van flora en fauna (b)
 - veiligheid van het luchtverkeer (c)
 - volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Is er een andere bevredigende oplossing voor de volgende zaken:
 - de locatie
 - de inrichting op de locatie
 - de wijze van uitvoering van de werkzaamheden.
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie niet in gevaar?

Deze onderzoeksvragen zijn opgesteld door het voormalige ministerie van EL&I en beschreven in de soortenstandaards van betreffende soorten. Sinds juli 2017 zijn de soortenstandaard vervangen door kennisdocumenten per diersoort. In deze soortenstandaards/kennisdocumenten is eveneens de onderzoeksinspanning geformuleerd om gefundeerde uitspraken te kunnen doen omtrent aan- of

afwezigheid en functionaliteit van het gebied voor betreffende soorten. Het uitgevoerde onderzoek is op deze soortenstandaards, in combinatie met de broedvogelmonitoringshandleiding van SOVON, gebaseerd. De huidige kennisdocumenten zijn vrij via internet verkrijgbaar via <https://www.bij12.nl/>.

In onderstaande tabel zijn specificaties van de onderzoeksmomenten weergegeven. Tijdens alle onderzoeksmomenten is gezocht naar aanwijzingen van alle te onderzoeken beschermde soorten. In de onderstaande tabel is in de laatste kolom weergegeven welke soortgroep als basis van de betreffende onderzoeksronde diende.

Bezoekdata	Starttijd	Weersgesteldheid	Hoofdonderzoek
13-04-2022	dagbezoek	bewolking 8/8, droog, windkracht 1 N, 11 °C	Quickscan - huismussen
22-04-2022	avondbezoek	bewolking 7/8, droog, windkracht 3 O, 14 °C	Steenuil - huismussen
13-05-2022	dagbezoek	bewolking 7/8, droog, windkracht 3 ZW, 14 °C	Huismussen
31-05-2022	avondbezoek	bewolking 8/8, droog, windkracht 1 ZO, 16 °C	Steenuil
20-06-2022	avondbezoek	bewolking 4/8, droog, windkracht 1 NW, 18 °C	Steenuil

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

Onderzoekers: A. Jissink, F. Kouters en B. Voerman.

2.2 Volledigheid inventarisatie

Quickscan natuuronderzoek

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een meer volledig beeld zijn daardoor aanvullende inventarisaties uitgevoerd.

Aanvullende onderzoeken

De aanvullende onderzoeken zijn volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet Natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht, zie kader bijlage 3) van de Wet Natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de houdbaarheid van verspreidingsgegevens aan een maximale periode zijn gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, zoals de meeste gegevens in het quickscanrapport. Voor strikt/Europees beschermde soorten als vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd middels twee gerichte bezoeken. Hierbij is voornamelijk gezocht naar territoriale dieren en nestindicerend gedrag.

Voor steenuil zijn aanvullende avondbezoeken uitgevoerd aangevuld met verspreidingsgegevens van vogelwerkgroep Berkelland.

Tijdens de onderzoeksmomenten in het gebied is eveneens gezocht naar sporen en waarnemingen van andere beschermde soorten als steenmarter, eekhoorn en kleine marterachtigen. Hierbij is voornamelijk gezocht naar sporen als uitwerpselen, prooiresten, haren, nesten en dergelijke. Door deze methoden, onderbouwd met de verkregen verspreidingsinformatie en literatuuronderzoek, kan worden gesteld dat een goed beeld van deze soorten in het gebied is verkregen.

2.3 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen in het buitengebied van Eibergen aan de Brinkweg 2 in de gemeente Berkelland.

Het plangebied betreft een groot deel van het erf van de melkveehouderij. Op het erf staan diverse gebouwen waaronder de oorspronkelijke boerderij met aangebouwde koeienstal, loopstal, jongveestalling en de huidige woning. Deze woning zal behouden blijven. De overige opstallen zullen worden gesloopt.

De te slopen gebouwen zijn alle opgetrokken uit steens of enkelsteen muren zonder spouw. Op de oudere gebouwen liggen dakpannen zonder dakbeschot. De huidige loopstal is voorzien van golfplaten, eveneens zonder dakbeschot.

De voormalige boerderij bestaat uit een woongedeelte met deel voor veestalling. Hierboven is een hooizolder aanwezig.

Op de rest van het erf liggen een mestbassin en enkele sleufsilos. Het overgrote deel van het erf is verhard met klinkers en intensief in gebruik.

Met uitzondering van de siertuin rondom het huidige woonhuis, is vrij weinig opgaand groen binnen het erf aanwezig. Nabij de voormalige woonboerderij staan enkele forse paardenkastanjes en een ruwe berk. Overige struwelen en bomen zijn niet aanwezig.

Het plangebied ligt in een zeer open weidegebied met rondom het erf diverse weilanden en aan de zuidzijde grenst het perceel aan de Berkel.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 2.

2.4 Geplande werkzaamheden

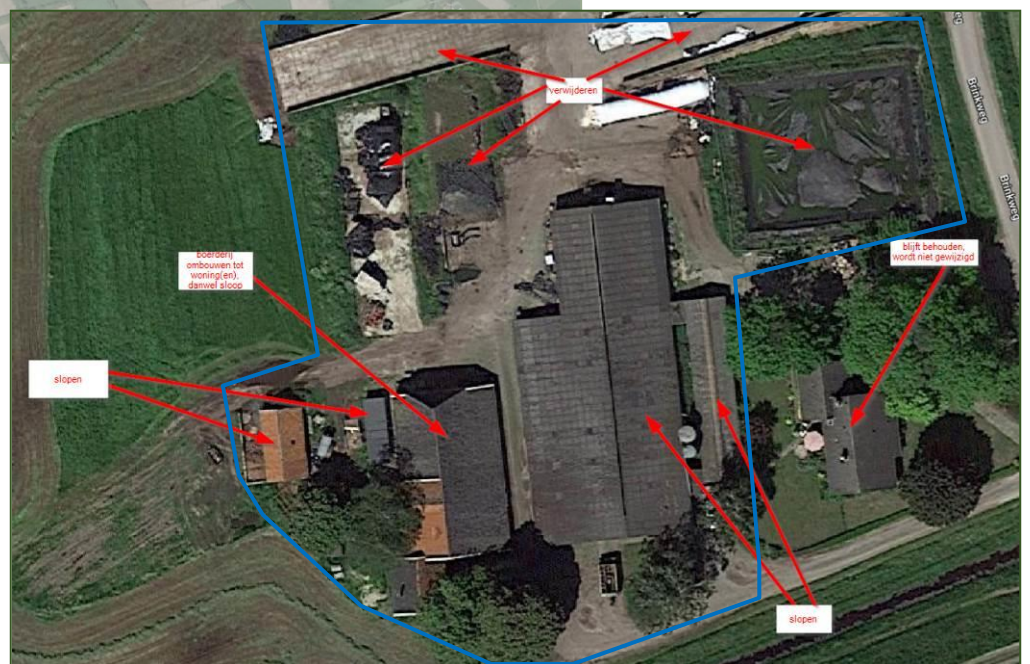
Melkveebedrijf te Raa is voornemens het erf geheel te amoveren waardoor ruimte ontstaat voor de bouw van enkele woningen. De huidige woning zal behouden blijven.

De aanwezige bomen zullen indien mogelijk worden geïntegreerd in het nieuwe plan. Indien de stabiliteit van de bomen niet gegarandeerd kan worden is kap eveneens een optie.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als Ruimtelijke Ingrepen. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Bron: Provincie Gelderland.

Uitsnede: Ligging onderzochte gebouwen op het erf.
Blauwe kader geeft globaal het te ontwikkelen deel van het erf weer.

3. ONDERZOEKSRISULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen: 243-458.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. In bijlage 1 is een verspreidingskaart opgenomen met enkele aangetroffen, beschermde soorten. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 Flora

Binnen het plangebied zijn vrij weinig wilde plantensoorten aangetroffen. Een groot deel van het plangebied is bebouwd. De ruimte hieromheen het is grotendeels verhard of bestaat uit overhoekjes, met ruigtekruiden. De ruimte rondom het erf betreft een raaigrasweide.

Tussen de verhardingen, rondom de schuren, sleufsilos en mestbassin staan voornamelijk wilde vaatplanten als paardenbloem, paarse dovenetel, vroegeling, robbertskruid, gewone vogelmuur, klein kruidkruid, grote brandnetel, hondsdrif, straatgras, madeliefje, kweek, Engels raaigras, brede weegbree, smalle weegbree, winterpostelein, akkerhoornbloem, gewoon duizendblad, ridderzuring, en kruipende boterbloem. De tuin rondom de te behouden woning is ingericht met borders met sierplantsoen en gazon. Dit deel is niet verder onderzocht.

Binnen het erf staan enkele paardenkastanjes en ruwe berken. Overige struwelen en bomen ontbreken.

De aangetroffen wilde vaatplanten zijn alle kenmerkend voor pionierssituaties, ruigten en bebouwde omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Gezien de intensiteit van de quickscan inventarisatie (eenmalig en in een kort tijdsbestek) is het mogelijk dat er plantensoorten zijn gemist. Aan de hand van de opbouw van het gebied zijn echter geen beschermde soorten te verwachten.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron, verspreidingsdatabanken op internet en de NDFF laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok en direct aangrenzende hokken waarin het plangebied gelegen is. Wel zijn in de omgeving twee Rode Lijstgenoteerde soorten bekend geworden. Dit betreft bolderik (kwetsbaar) en korenbloem (gevoelig). Binnen het plangebied zijn beide soorten niet vastgesteld.

3.2 (Broed)vogels

Het quickscan onderzoek is uitgevoerd middels een eenmalig bezoek aan het begin van het vogelbroedseizoen. Tijdens dit bezoek is een indruk gekregen van de samenstelling van de aanwezige broedvogelsoorten in de directe omgeving. Tijdens de overige bezoeken zijn meer vogelsoorten waargenomen.

De aanwezige ecotopen op de planlocatie en directe omgeving (agrarisch gebied, erven, open water), bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen als:

- Agrarische gebieden
- Struiken, struwelen en heggen
- Open wateren en rivieren
- Bebouwing en overige groepen

Tijdens het quickscanonderzoek zijn enkele vogelsoorten territoriaal binnen en rondom het plangebied waargenomen. Dit zijn soorten als koolmees, holenduif, tjiftjaf, roodborst, winterkoning, houtduif, kauw en huismus. In enkele schuren zijn oude en enkele nieuwe nesten van boerenzwaluw aangetroffen. In de kleine met pannen bedekte schuur, geheel links op het perceel, is ene oude braakbal van steenuil aangetroffen. Er zijn geen verse sporen van deze soort gevonden.

Gezien de opbouw en ligging van de locatie zijn nestlocaties van gierzwaluwen niet te verwachten. Tijdens de quickscan zijn dan ook geen geschikte broedlocaties en aanvliegmogelijkheden vastgesteld waardoor deze soort als broedvogel kan worden uitgesloten.

Ook van kerkuil zijn geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid. Aanwezigheid van deze soort is normaliter goed zichtbaar door de uitwerpselen en braakballen. Beide zijn niet aangetroffen waardoor deze soort redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

3.2.1 Aanvullend vogelonderzoek

De aanwezige bebouwing biedt in potentie geschikte broedlocaties voor huismussen. Ook voor steenuilen is het gebied potentieel geschikt wat de vondst van een oude braakbal van deze soort bevestigt. Ten aanzien van beide twee soorten is een nadere afweging gemaakt.

Huismus

Tijdens het huismusonderzoek is binnen het plangebied gezocht naar territoriale of nestindicerende huismussen. Hierbij zijn in totaal 3 paartjes huismussen vastgesteld op het erf. Deze nestlocaties zijn aangetroffen in de te behouden woning, allen onder de pannen.

Bij de in gebruik zijnde koeienstal was ook veel activiteit van huismussen. Deze schuur biedt echter geen potentiële nestlocaties. De hier aanwezige huismussen foerageren en zingen in de stal. De vogels pendelen tussen de stal en de woning en richting de woningen en schuren met pannendaken aan de Looweg, ten noorden van het plangebied. Het is hierdoor aannemelijk dat zich hier ook enkele nestlocaties bevinden. In de te slopen opstallen zijn geen nestlocaties van huismus vastgesteld.

Steenuil

Tijdens de steenuilonderzoeken, gedeeltelijk met geluidsna bootsing, zijn binnen een straal van 500 meter geen steenuilen vastgesteld. De dichtstbijzijnde waarneming van een territoriale steenuil is gehoord vanaf een erf aan de Apedijk op circa 900 meter ten zuiden van het plangebied.

Voor de volledigheid is contact gezocht met de Vogelwerkgroep Berkelland (Dhr. H. Lammers) met de vraag of er nestlocaties binnen het plangebied bekend zijn. Deze zijn niet bekend. Wel is een steenuilkast aanwezig op circa 130 meter ten noordwesten van het plangebied binnen de buurtschap Loo. Deze is echter reeds enkele jaren niet meer bezet (mond. med. Dhr. Lammers).

Hierdoor kan redelijkerwijs worden gesteld dat er geen broedlocatie binnen het plangebied aanwezig is.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels en de NDFP laten in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt en omliggende hokken een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als huismus en gierzwaluw (binnen stedelijk gebied), sperwer, steenuil en buizerd. Met uitzondering van gierzwaluw zijn alle soorten in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Voor deze soorten vormt het direct omliggende gebied geschikt broedgebied.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het quickscan onderzoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit de groepen vissen, amfibieën en reptielen. Beschermde vissen of voortplantingsbiotopen van amfibieën en reptielen zijn niet binnen het plangebied aanwezig door het ontbreken van geschikt leefgebied voor soorten uit deze groepen.

Voor amfibieën zijn geen watervoerende elementen binnen het plangebied aanwezig. Eveneens zijn geen populaties van strikt beschermde soorten op dispersieafstand bekend geworden. In de omgeving zijn wel enkele poelen en watergangen die potentieel geschikt voortplantingsbiotoop vormen voor enkele, algemene soorten als gewone pad, kleine watersalamander of bastaardkikker. Populaties van strikt beschermde soorten zijn in de directe omgeving niet bekend geworden.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) en de NDFP laten enkele beschermde soorten amfibieën en reptielen in het kilometerhok, en direct aangrenzende hokken, zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft beschermde (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker. Reptielen zijn niet uit omliggende uurhokken bekend geworden en gezien de verspreiding ook niet te verwachten.

3.4 Zoogdieren

3.4.1 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen aangetroffen van muizen - (vermoedelijk huismuis en veldmuis) (uitwerpselen en knaagsporen) en bruine rat (uitwerpselen).

Het plangebied, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet, naast de aangetroffen soorten, met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel en haas als ook de strikter beschermde soorten kleine marterachtigen, steenmarter en eekhoorn.

Van de marterachtigen zijn soorten als steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn mogelijk te verwachten in de directe omgeving. Ook eekhoorns zijn in de directe omgeving niet uit te sluiten.

Voor kleine marterachtigen en eekhoorn bieden de gebouwen geen geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Ook is het erf voor deze soorten weinig geschikt door het ontbreken aan ruigtestroken, struwelen en aansluiting bij grotere leefgebieden. Door de vrij geïsoleerde ligging van het perceel in open agrarisch gebied, zijn weinig verbindingen met potentiële leefgebieden aanwezig. Hierdoor is aanwezigheid van een populatie kleine marterachtigen niet te verwachten.

Van deze strikter beschermde soorten zijn geen verblijfplaatsen of indicaties van aanwezigheid aangetroffen. Er zijn dan ook geen sporen als prenten, knaagschade, uitwerpselen, prooiresten, nesten en latrines aangetroffen die kunnen duiden op aanwezigheid van deze soorten. Ook van eekhoorn zijn geen boomnesten aanwezig.

Voor steenmarter vormen de gebouwen wel geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Desondanks zijn geen sporen of andere indicaties van aanwezigheid aangetroffen. Doordat nagenoeg alle potentieel geschikte delen wel overzichtelijk waren, kan aanwezigheid van een vaste verblijfplaats worden uitgesloten. Zwervende dieren kunnen in de omgeving niet worden uitgesloten.

Literatuur

In verspreidingsatlassen en de NDFF zijn verschillende waarnemingen bekend geworden van Nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming zoals eekhoorn, egel, haas, hermelijn, konijn, mol, muskusrat, bruine rat, ree, rosse woelmuis en woelrat. Er zijn binnen het kilometerhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten vermeld onder Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

3.4.2 Vleermuizen

Gezien de ecochore¹ van het plangebied en de ecologie van verschillende soorten vleermuizen, kan worden aangenomen dat het plangebied een onderdeel vormt in het leefgebied van verschillende soorten. Met name door de ligging in het buitengebied en nabij de Berkel, kan de planlocatie voor vleermuizen geschikt leefgebied vormen. Er is echter nauwelijks aansluiting bij lijnvormige structuren waardoor het plangebied samen met de bebouwing van Loo vrij geïsoleerd in het landschap ligt.

Alle gebouwen zijn intensief beoordeeld op mogelijkheden voor vleermuizen. Hierbij moet gedacht worden aan ruimten achter betimmering, spouwmuren, dakpannen, nissen in muren, zolders, loodslabben en dergelijke. Tijdens het quickscanonderzoek zijn geen sporen van vleermuizen vastgesteld.

De loopstal biedt geen geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Er is geen dakbeschot en er zijn geen geschikte, gespouwde muren.

De voormalige boerderij en overige schuren met pannendaken bieden bij nadere inspectie eveneens geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. De muren zijn steens waardoor een spouw ontbreekt. Ook is geen dakbeschot of gevelbetimmering aanwezig. De enkele potentiële mogelijkheden bij windveren en in hoeken waren bezet met oud spinrag waardoor deze plekken eveneens als invliegopening kunnen worden uitgesloten.

De huidige woning biedt wel geschikte mogelijkheden voor vleermuizen.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. De planlocatie is niet geschikt voor de meeste beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten. Een groot deel van de beschermde soorten heeft een strikte binding met water of is afhankelijk van specifieke heischrale biotopen. Doordat dergelijke biotopen ontbreken zijn deze soorten niet te verwachten.

Literatuur

In de NDFF zijn geen waarnemingen bekend geworden van beschermde soorten uit deze soortgroep.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt* beschermde soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 Effecten

In deze paragraaf worden de effecten van de werkzaamheden, zoals beschreven in paragraaf 2.4, op beschermde soorten getoetst aan de Wet Natuurbescherming.

4.2.1 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Ook tijdens aanvullende onderzoeksmomenten naar andere soortgroepen zijn geen beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten vastgesteld. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken, is nader onderzoek of ontheffing niet noodzakelijk.

4.2.2 (Broed)vogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een

andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' van het ministerie van LNV 2009 - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Categorie 1-4 soorten

In de te slopen gebouwen zijn geen broedlocaties van huismussen aangetroffen. De nestlocaties in de woning blijven behouden.

De biotoop zal door de voorgenomen ontwikkelingen veranderen. Door de bouw van nieuwe woningen, de inrichting van de erven en door de ligging van het gehucht in het buitengebied zal het aanbod aan voedsel en dekking in de directe omgeving voldoende geborgd zijn. Hierdoor is ten aanzien van huismussen geen nadere afweging noodzakelijk.

Steenuil

Aan de hand van het aanvullende onderzoek naar deze soort, is vastgesteld dat binnen het plangebied geen broedlocaties van deze soort aanwezig is. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk.

Categorie 5 soorten

Tijdens het onderzoek zijn enkele soorten in de directe omgeving vastgesteld. Voor deze soorten geldt dat indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, schade aan individuen en het voortbestaan van lokale populaties niet te verwachten is. Hierdoor is geen nader onderzoek of een afweging voor soorten uit deze categorie noodzakelijk.

Door de sloop zullen enkele nesten van boerenzwaluw verdwijnen. Doordat deze soort is opgenomen op de rode Lijst als *Gevoelig*, is het sterk aan te bevelen in de nieuwe situatie te bekijken of enkele kunstnesten aan te brengen als nieuwe broedmogelijkheden voor deze soort.

Indien het slopen en bouwrijp maken van het plangebied buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd, zijn geen aanvullende maatregelen of ontheffing noodzakelijk ten aanzien van categorie 1-4 soorten.

Voor boerenzwaluw wordt geadviseerd in de nieuwe situatie enkele kunstnesten aan te brengen om de populatie binnen de omgeving te behouden.

Ook voor andere vogelsoorten geldt dat indien de werkzaamheden *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd of indien er bomen met holten of nesten worden gerooid, er maatregelen noodzakelijk kunnen zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

4.2.3 Herpetofauna en vissen

Binnen het plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. Enkele zwervende algemene amfibieënsoorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn vrijgesteld van ontheffing. Strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken binnen het plangebied.

Doordat strikt beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn enkele sporen van huismuis, veldmuis en bruine rat aangetroffen. Overige soorten zijn niet vastgesteld. De huismuis en bruine rat zijn niet opgenomen als beschermde soort.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt verschillende grondgebonden zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, (algemene) spitsmuizen, konijn, eekhoorn, haas, egel, vos, ree, haas en marterachtigen. De meeste van deze (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de

vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Het omvormen van de planlocatie door de sloop van de gebouwen en de realisatie van enkele woningen en bijhorende erven, zal niet resulteren in het verwijderen of verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van niet vrijgestelde soorten als marterachtigen en eekhoorn. Ook zal de omgeving van het gebied blijven functioneren als potentieel foerageergebied waardoor geen nadere afweging ten aanzien van deze soorten noodzakelijk is.

Gezien de potentiële geschiktheid van de schuren als verblijfplaats van steenmarter, is toekomstige vestiging van deze soort niet uit te sluiten. Indien de sloop meer dan een jaar wordt uitgesteld dient daarom een nadere afweging ten aanzien van deze soort gemaakt te worden.

Overige, niet vrijgestelde, soorten zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken, en er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op strikt beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Indien de sloop meer dan een jaar wordt uitgesteld, is een nadere afweging ten aanzien van steenmarter noodzakelijk.

4.2.5 Vleermuizen

In de te slopen gebouwen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen redelijkerwijs worden uitgesloten. Het plangebied zal in de toekomstige situatie veranderen. In de nieuwe situatie met woningen en erven zal redelijkerwijs eveneens sprake zijn van foerageermogelijkheden voor in de omgeving aanwezige vleermuizen. Hierdoor zijn geen gerichte maatregelen en is geen ontheffing noodzakelijk.

In de te slopen gebouwen zijn geen verblijfplaatsen aanwezig. Hierdoor is geen ontheffing en zijn geen gerichte maatregelen voor vleermuizen noodzakelijk.

4.2.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders en overige insecten. Aanwezigheid van grote vos in de omgeving is niet uit te sluiten. De sloop van de woning zal echter geen negatief effect hebben op deze soort. Het gezien blijft geschikt leefgebied voor deze soort.

Overige beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

Gezien het bovenstaande is geen nader onderzoek naar ongewervelden noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Melkveebedrijf te Raa is voornemens in het kader van de Rood-voor-Rood regeling de bedrijfsgebouwen te slopen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor de bouw van enkele nieuwe woningen. Het bedrijf is gelegen aan de Brinkweg 2 in Eibergen.

In het kader van de Wet Natuurbescherming is op de planlocatie een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan, aangevuld met gericht onderzoek naar verschillende soorten. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

Flora

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten waardoor geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Indien het slopen en bouwrijp maken van het plangebied buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd, zijn geen aanvullende maatregelen of ontheffing noodzakelijk ten aanzien van categorie 1-4 soorten.

Voor boerenzwaluw wordt geadviseerd in de nieuwe situatie enkele kunstnesten aan te brengen om de populatie binnen de omgeving te behouden.

Ook voor andere vogelsoorten geldt dat indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd of indien er bomen met holten of nesten worden gerooid, er maatregelen noodzakelijk kunnen zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Voor herpetofauna en vissen zijn geen nadere onderzoeken of ontheffing noodzakelijk voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied ontbreken vaste verblijfplaatsen van niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren. Doordat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op strikt beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Indien de sloop meer dan een jaar wordt uitgesteld, is een nadere afweging ten aanzien van steenmarter noodzakelijk.

Vleermuizen

In de te slopen gebouwen zijn geen verblijfplaatsen aanwezig. Hierdoor is geen ontheffing en zijn geen gerichte maatregelen voor vleermuizen noodzakelijk.

Ongewervelden

Voor ongewervelden is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Volledigheid onderzoek

Binnen het plangebied, zijn enkele natuuronderzoeken uitgevoerd. Samen geven deze onderzoeken een goed en volledig beeld van de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten. Aan de hand van de bevindingen van de onderzoeken, de samenstelling van de aangetroffen soorten en de onderzoeksinspanningen, kan worden gesteld dat er geen strikt beschermde soorten met een essentiële binding met de planlocatie zijn gemist. Hierdoor kan het natuuronderzoek als volledig worden beschouwd.

LITERATUUR

- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.verspreidingskaarten.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl
- www.bij12.nl
- www.NDFF.nl

- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Gebiedsimpresie
- Bijlage 2: Toelichting Wet Natuurbescherming

BIJLAGE 1: GEBIEDSIMPRESSIE

1. Voorzijde van de oude woonboerderij.
2. Voormalig woongedeelte in de oude boerderij.
3. Hooizolder op de boerderij.
4. Kleine schuur met pannendak.
5. Idem.
6. Binnenzijde van de kleine schuur

7. Loopstal met golfplaten dak.
8. Binnenzijde van de loopstal.
9. Erf met voerkuilen en zicht op de loopstal.
10. Erf met voerkuilen.
11. Erf met voerkuilen en zicht op voormalige boerderij en loopstal
12. Kippenhok.

BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

● Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
● Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
● Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
● Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
● Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
● Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
● Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
● Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
● Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
● Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
● Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
● Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
● Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
● Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
● Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
● Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.